

SP7MP_MTP2 Metodologie 2

Martina Novotná- 221420

Závěrečný projekt

1) Výzkumné téma, problém, otázka. Představení tématu výzkumu.

Téma:

Osobnost dětí vyrůstajících v dětských domovech.

Výzkumný problém:

Vliv prostředí dětského domova na rozvoj osobnosti dítěte

Představení tématu výzkumu:

Ústavní výchova patří mezi často diskutovaná témata, zejména kvůli svému negativnímu dopadu na celkový rozvoj osobnosti dětí a mladistvých. Je známo, že dětský domov, který patří mezi jednu z forem zařízení pro výkon ústavní výchovy, nemůže nahradit plně fungující výchovu rodinou. Proto je důležité v dětských domovech nabízet profesionální péči dětem a jejich rodinám, kterou je péče diagnostická, terapeutická, rehabilitační a poradenská v oblasti zdravotní, rehabilitační, psychologické, pedagogické a sociální a poskytnutím této profesionální péče se snažit eliminovat negativní dopad ústavní výchovy na psychiku a celkový rozvoj dítěte. Ve svém tématu bych se chtěla konkrétně zaměřit na péči výchovně-vzdělávací a speciálně-pedagogickou.

Cílem mého výzkumu by mělo být srovnání využívání různých forem terapií ve výchovně-vzdělávací a speciálně-pedagogické péči ve dvou či více dětských domovech. Na základě tohoto srovnání bych chtěla zjistit jak si vedou dětské domovy v poskytování profesionální péče formou terapií.

2)Hlavní výzkumná otázka a vedlejší výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

-Jak lze pozitivně ovlivnit rozvoj osobnosti u dětí vyrůstajících v dětských domovech?

Vedlejší výzkumné otázky:

-Jak předcházet vzniku patologického chování u dětí z dětských domovů?

-Je možné zabránit vzniku patologického chování u dětí vyrůstajících v dětských domovech pomocí speciálních terapií?

- Do jaké míry lze pozitivně ovlivnit rozvoj osobnosti u dětí z dětských domovů?

3) Volba výzkumné strategie (kvalitativní nebo kvantitativní) a její zdůvodnění.

Zvolila jsem kvalitativní formu výzkumu s nízkým počtem respondentů, jelikož cílem mé práce je studie konkrétních případů, z jejichž podrobné analýzy se budu snažit zodpovědět výzkumné otázky.

Tato forma mi poskytuje možnost hlubokého poznání konkrétních případů a přímý kontakt s vedoucími pracovníky vybraných dětských domovů.

4) Návrh metody sběru dat, představa o počtu a kontaktování výzkumných jednotek.

Pro svůj výzkum jsem se rozhodla využít metodu rozhovoru, protože jeho výhodou je větší objektivnost a lze jím získat všechny potřebné informace.

Jelikož mým cílem zkoumání je srovnat využívání různých forem terapií ve dvou či více dětských domovech, zvolila jsem práci v terénu s osobním kontaktováním vedoucích pracovníků.

V každém zařízení bych chtěla oslovit minimálně dva vedoucí pracovníky, abych měla možnost srovnání.

Samotný rozhovor bych vedla v klidném nerušeném prostředí.

5) Úryvek z připravovaného nástroje sběru dat - scénář rozhovoru

- 1) Kolik dětí má toto dětské centrum v péči?
- 2) Převážně z jakých příčin se do dětského centra děti dostaly?
- 3) Jaký je Váš pohled na výchovu dětí v dětských domovech?
- 4) Zdá se Vám připravenost pedagogů, kteří provádějí speciální terapie, dostatečná?
- 5) Myslíte si, že zařazení speciálních terapií do výchovně-vzdělávací a speciálně pedagogické péče může významně ovlivnit rozvoj osobnosti dítěte?
- 6) Jaké formy terapií nabízí tento dětský domov?
- 7) Která z uvedených terapií je využívána nejčastěji?
- 8) Jaká forma terapie je podle Vás nejefektivnější?
- 9) Jaký zájem o tuto formu terapie projevují děti?

10) Plánujete do budoucna zavedení dalších forem terapií?

6) Zamyšlení se nad možnými praktickými a etickými problémy při výzkumu

Značnou nevýhodou zvolené metody sběru dat je časová náročnost, složitější zpracování získaných odpovědí a také skutečnost, že rozhovor klade velké nároky na dovednosti tazatele. Je také dost možné, že někteří kontaktovaní budou poskytovat zkreslené odpovědi, což se samozřejmě může odrazit na výsledku šetření.

7) Terénní poznámky a záznam z prvního realizovaného rozhovoru

Rozhovor jsem uskutečnila v pracovně jednoho z vedoucích pracovníků brněnského dětského centra a trval cca 30 minut.

Před začátkem rozhovoru jsem se představila, uvedla, proč rozhovor potřebuji a jaké informace mne zajímají.

Byla jsem velmi vděčná za vstřícnost a ochotu, kterou mi respondent poskytl.

8) Námět k modifikaci výzkumného návrhu na základě předchozího bodu

Největším nedostatkem se mi zdála pevná struktura rozhovoru, který bych upravila na polostrukturovaný rozhovor s jasně danými otázkami, které by měly být během rozhovoru zodpovězeny. Zároveň však tato forma umožňuje rozvinout otázky do hlubších souvislostí pomocí doplňujících otázek a získat tak od dotazovaného více informací. Součástí této práce je pouze ukázka rozhovoru, který by byl při reálném výzkumu dopracovaný a obsahoval by více otázek.

9) Seznam relevantní literatury literatura

- ČÁP, J. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-15-3.
- KLINDOVÁ, L'. RYBÁROVÁ, E. *Vývojová psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974.
- MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-83-6.
- MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 1995. ISBN 80-85850-08-7.
- MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2.
- ŠVANCAR, Z. BURIÁNOVÁ, J. *Speciálně-pedagogické problémy ústavní a ochranné výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1988.
- MATĚJČEK, Z. *Co děti nejvíce potřebují* 2.vyd. Praha: Portál, 1995. s. 108. ISBN 80-7178-058-8
- OPRAVILOVÁ, I. *Příčiny negativního chování dětí v dětských domovech a jejich prevence*. MU: Brno, 2006 bakalářská práce
- HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha : Karolinum, 1999. 278 s. ISBN 80-246-0030-7.
- PIPEKOVÁ, J; VÍTKOVÁ, M. *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. 2.rozš. vyd. Brno : Paido – edice pedagogické literatury, 2001. 165 s. ISBN 8073150107
- GARDNER, R. *Terapeutické intervence u dětí se syndromem zavržení rodiče*. Vyd. 1. Parha : Triton, 2010. 428 s. ISBN 9788073873653
- ELLIOT, J; PLACE, M. *Dítě v nesnázích: prevence, příčiny, terapie*. Vyd.1. Praha : Grada, 2002. 206s. ISBN 8024701820
- SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA: časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky. Praha : Pedagogická fakulta University Karlovy v Praze, 1990.s. ISSN 1211-2720

Projekt má zajímavé a důležité téma, ale chybí mu jasný směr – tak, jak navrhujete sbírat data to spíš vypadá, že jeho cílem je zjistit názory pracovníků domova na roli a činnost domova – přitom z vašeho úvodu se zdá, že budete hodnotit efekt různých typů terapií. To určitě nejde udělat rozhovorem. Budete-li výzkum realizovat, doporučuji na projektu ještě pracovat.